

HET VERANDERENDE JURIDISCHE LANDSCHAP

Toenemende concurrentie van nieuwe toetreders, de noodzaak je te onderscheiden door een betere profilering, opdrachtgevers die steeds meer voor hun geld willen, de wenselijkheid van een flexibele schil, ontwikkelingen op ICT-gebied die dwingen tot ingrijpende keuzes. Het zijn maar enkele van de veranderingen in het landschap van de juridische professional. Wat staat er allemaal voor de deur en hoe moet hier op ingespeeld worden? Hoe ziet de 'nieuwe partner' er uit en wat maakt iemand tot een echt ondernemende jurist? Een kleine greep.

DE CEO ALS CHIEF ENERGY OFFICER

Elke week opnieuw ervaar ik de hoeveelheid energie en passie die verloren gaat binnen juridische kennisorganisaties. Talenten blijven onopgemerkt of ondervinden te weinig kansen om zich te kunnen ontplooiën. Leidinggevenden blijven steken in goede bedoelingen of ervaren te weinig draagvlak voor gewenste veranderingen. Frustraties alom, vaak volkomen onbewust en volstrekt onnodig.

Waar ligt het probleem? Uit mijn eigen onderzoeken blijkt dat veel grote juridische kennisorganisaties nog steeds niet

zijn aangepast aan de eisen van deze tijd en aan de voorkeuren van met name de nieuwe generatie juristen. Juist zij geven aan een grote behoefte aan meer autonomie te ervaren, meer zelfstandigheid in hun werkzaamheden te willen ontvangen en op een andere wijze aangestuurd te willen worden.

Het gevolg is dat juist deze, inmiddels goed opgeleide, werknemers minder gemotiveerd en minder geïnspireerd op hun werkplek verschijnen en een sterke afname laten zien in de bereidheid om vrijwillige extra inzet voor de organisatie te tonen. Terwijl slechts zij, de bevoegde juristen, het verschil kunnen maken tussen een succesvolle en een veel minder succesvolle juridische kennisorganisatie.

Hoe kunnen juridische kennisorganisaties en leidinggevenden gehoor geven aan de wensen van deze nieuwe generatie professionals? Hoe kunnen zij weer opereren in een sfeer van energie en bevoegdheid, waarin medewerkers vol vitaliteit en toewijding hun inzet tonen? Het draait allemaal om de wijze waarop en de energie waarmee de leiders van morgen zich zullen bekwamen in hun eigen vak, waaraan nieuwe eisen zijn gesteld. De CEO als Chief Energy Officer, het duurt niet lang meer.

Bas Kodden is programmadirecteur Law, Leadership & Management aan de Nyenrode Business Universiteit, executive coach en auteur van het boek 'Word een HELD'.

GROTE ACCOUNTANT WORDT GEDUCHTE JURIDISCHE SPELER

Voor controle van de jaarrekening ga je naar de accountant, voor juridisch advies naar een advocaat of notaris. Zo zijn we het gewend. Maar 'the times they are a-changin' zong Bob Dylan al in 1964. Waarvan akte, constateer ik precies vijftig jaar later, waar zich anno 2014 in de juridische wereld een trendbreuk aftekent. Grote accountantskantoren gaan als gevolg van verande-

rende klantbehoeften de concurrentie aan met de advocatuur op het gebied van juridische dienstverlening. Juristen werken onder één dak nauw samen met accountants, consultants en fiscalisten. Dankzij deze geïntegreerde aanpak ontstaat een sterk onderscheidend vermogen ten opzichte van andere juridische dienstverleners. Ook bij advocatenkantoren wordt gewerkt in teams, maar voornamelijk met andere juristen. Samenwerking met geheel andere disciplines kan voor juristen een aantrekkelijke propositie zijn. De grote accountants- en advieskantoren met hun wereldwijde netwerk hebben hen veel uitdagends te bieden. Het aanbieden van geïntegreerde, probleemoplossende producten, van advies tot en met implementatie vanuit de financiële, fiscale, juridische en consultancy praktijken, biedt de klant veel toegevoegde waarde. Met de innovatieve slagkracht en investeringsbereidheid van een grote accountant, zoals rondom IT-ondersteuning, kunnen bovendien nieuwe diensten worden ontwikkeld. Veel werk van de advocatuur kan procesmatiger en efficiënter worden gedaan en kan worden geautomatiseerd. Op die manier kunnen ook duidelijke prijsafspraken worden gemaakt. Het is een geweldige uitdaging om zoiets geheel nieuws in de markt te zetten. Het juridische speelveld heeft er hiermee geduchte concurrentie bij!

Frans Stibbe is managing partner van Deloitte Legal.

FLEXIBELE SCHIL: SMART SOURCING IS DE TREND

Lange tijd was het beeld bij de flexibele schil: snel bellen met een interimmer, uitzendbureau of een andere vorm van spoedinzet op het moment dat de zaak vastloopt. Inmiddels zien steeds meer ondernemingen dat flexibele in-

zet van juristen en *paralegals* meer oplevert als dat op een structurele manier gebeurt. Dat betekent minder kortetermijndenken met ad hoc invliegen van mensen en die vervolgens in het diepe gooien. Op die manier is de output over het algemeen beperkt en de kennis verdwijnt weer net zo snel voor het bedrijf als die is gekomen.

Hoe dan wel? *Smart sourcing* is op dit moment dé trend op het gebied van flexibele juridische dienstverlening. Bedrijfsjuridische en para-

legal diensten worden steeds meer geleverd door dienstverleners die niet alleen de beste mensen inzetten, maar daarnaast ook aandacht hebben voor het werkproces en slimme oplossingen in juridische software. De flexibele schil brengt dan actief waardevolle proceskennis en juridische kennis mee en verankert die in de organisatie van

de klant. In zijn eenvoudigste vorm: omdat voortaan vennootschapsinformatie en contractinformatie voor alle stakeholders in het bedrijf transparant worden gemaakt en bijgehouden. Maar ook: doordat de general counsel voortaan administratief juridisch werk verantwoord kan uitbesteden. De grote winnaar is de bedrijfsjuridische afdeling die structureel naar een hoger plan wordt getild, niet alleen in kwaliteit maar ook in *efficiency* en gemakkelijker werken.

Luc van Daele is directeur bij Legadex.

WEG MET DE PAPIERCHAOS, LEVE HET DIGITALE DOSSIERBEHEER

Bankieren doen we al lang per smartphone, facturen staan online opgeslagen en zelfs de belastingaangifte gaat digitaal. Toch blijft op kantoor de papierstapel hardnekkig bestaan. Ondanks, of juist vanwege, het scala aan computerprogramma's om administratie en *workflow* te organiseren, raken bedrijven verstrikt in verschillende

softwaresystemen. Zo wordt de overstap naar een papierloos kantoor alsnog tot een struikelblok. Om een echt flinke stap te zetten naar een papierloos kantoor moet de softwarejungle voorgoed worden verlaten. We roepen 2014 dan ook uit tot het jaar van de software-integratie: voor tekstverwerken, post afhandelen, tijdschrijven, e-mail en archiefbeheer zijn niet langer verschillende dure programma's nodig, alle taken worden uitgevoerd binnen één digitaal systeem.

Natuurlijk zijn vooral juristen kritisch over de veiligheid van digitalisering: zij willen hun documenten in alle vertrouwelijkheid behouden. Maar zijn die papieren ordners dan zo goed beschermd? Terwijl een slingerende aktetas vol vertrouwelijke stukken een makkelijke prooi is voor grijpgrage handen, zitten dossiers binnen een digitaal systeem achter slot en grendel. Door toegangscode toe te kennen aan specifieke documenten is informatie uitsluitend beschikbaar voor bevoegde personen. Heen en weer sturen van papieren stukken met bijbehorende risico's van verlies of diefstal is niet langer aan de orde. Het ondersteboven keren van archiefkasten om dat ene document te zoeken behoort tot het verleden. Op woordniveau kan op trefwoord gezocht worden binnen een volledig, gedigitaliseerd archief. Zo worden zoekuren ingeperkt en kunnen medewerkers nuttiger taken uitvoeren.

Digitaal dossierbeheer schept orde in de papieren chaos, biedt een optimale beveiliging en functioneert met tijdsbesparend gebruiksgemak, dat de ongezond hoge overheadkosten substantieel omlaag brengt. Het enige op kantoor dat straks nog in de papieren loopt, is uw banksaldo.

Paul Aantjes is marketing manager bij Ricoh Nederland.

HOE ONDERSCHIED JE APPELS EN ADVOCATEN?

Stel: u loopt op de markt. Er staan vijf groentekramen, die allemaal Jonagold-appels verkopen. Bij de goedkoopste kraam kosten ze anderhalve euro per kilo, bij de duurste drie. Welke kiest u? Stel: iemand wordt ontslagen. Via

Google vindt hij vijf advocatenkantoren die ontslagzaken doen. Welke kiest hij? Natuurlijk zijn appels en advocaten niet te vergelijken. Toch geldt ook voor juridische diensten dat als cliënten geen verschil tussen aanbieders zien, prijs een bepalende factor wordt. Kijk maar naar wat er in het notariaat is gebeurd.

Een aantal ontwikkelingen maakt dat het nu tijd is om na te denken over uw positie: het aantal kantoren is meer dan verdubbeld in de afgelopen tien jaar, de kracht van kleine(re) kantoren neemt toe. Andere partijen (rechtsbij-

(advertentie)

Een samengesteld gezin is al ingewikkeld genoeg

FLEUR (10)
DOCHTER VAN JEROEN EN MAUD
Is om het weekend bij haar vader

FRANK (43)
ZONDER WERK
Alleenstaand
Ex van Maria

JAYLA (4 MAANDEN)
DOCHTER VAN MARIA EN JEROEN

FELICE (9)
DOCHTER VAN FRANK EN MARIA
Is om het weekend bij haar vader

JEROEN (49)
ONDERNEMER
Woont samen met Maria
Ex van Maud

MARIA (37)
VERKOOPMEDEWERKSTER
Woont samen met Jeroen
Ex van Frank

STANLEY (14)
ZOOON VAN FRANK EN MARIA
Woont 3 dagen per week bij zijn vader

Bereken eenvoudig samengestelde gezinnen in INA

Met INA brengt u eenvoudig de complexe situatie van een samengesteld gezin in kaart zodat u snel en goed de alimentatie berekent. Om het u makkelijk te maken heeft INA een handige overstapservice. U kunt snel aan de slag. Profiteer nu en gebruik INA voor al uw alimentatieberekeningen.

NIEUW!

Bel voor meer informatie 0314 – 358 356 of ga naar www.ina-pfr.nl

personen- en familierecht

Het meest gebruikte alimentatierekenprogramma

INDEPENDENT LEGAL PROFESSIONAL 2014

Ook Independent Legal Professional 2014, hét jaarcongres voor zelfstandige juristen en advocaten met een focus op de zakelijke markt, staat stil bij de veranderingen in het juridische landschap. Dit congres wordt georganiseerd door het Netwerk van Ondernemende Juristen in samenwerking met Mr., op donderdag 25 september.

Han Mesters, sector banker Zakelijke Dienstverlening ABNAMRO, verzorgt de *keynote speech* over de toekomst van de zakelijke dienstverlening. Daarna is er een paneldiscussie met als hoofdthema 'de juridische dienstverlening in de markt van morgen'. Panelleden zijn onder anderen: Christiaan Bramer (head legal affairs Heineken Nederland), Luc van Daele (directeur Legadex), Jan Pieter Verwiel (director corporate affairs & general counsel Eneco Groep), Patrick van Doorn (hoofd juridische zaken Gemeente Utrecht) en Aladar Bleeker (partner Rutgers & Posch Advocaten).

Marijn Rooymans, coördinator Netwerk van Ondernemende Juristen, over ILP 2014: "Innovatie en ondernemerschap zijn belangrijke thema's, maar op bijeenkomsten en in social media lijkt het soms meer te gaan over 'moeten' dan om 'willen'. Juist het beter willen doen, het spelen met nieuwe mogelijkheden is voor mij een kern van ondernemerschap. Ik mis vaak die ambitie. Maar die ambitie leeft wel. Daarom organiseren wij ook dit congres. Om ambitieuze mensen in contact te brengen en om samen mogelijkheden te verkennen die uit verandering ontstaan. Voor de laatste wetswijzigingen of een discussie over de toegang tot het recht kun je overal terecht. Voor een verkenning van de juridische markt van morgen en netwerkcontacten met juridische collega-ondernemers kom je 25 september naar ILP2014!"

Meer informatie en aanmelden: www.ILP2014.nl

standsverzekeraars, accountantskantoren, uitvaartorganisaties en warenhuizen) willen een stuk van de taart. Afnemers eisen meer, weten meer en hebben keuze. De druk op de omzet is nu serieus voelbaar, en dat komt dus niet alleen door de crisis...

Kan een advocaten- of notaris kantoor zich op een andere manier onderscheiden en toegevoegde waarde bieden? Arbeidsrecht is immers arbeidsrecht en een hypotheekakte een hypotheekakte... Het verschil is dus moeilijk te maken in de vakinhoudelijke kant, maar wel in alles daaromheen. Ter inspiratie enkele denkrichtingen voor een kantoor dat arbeidsrecht doet:

- De MKB-partner: legt de focus op preventie en advies. Levert bijvoorbeeld via een abonnement.
- De montessori-advocaat: helpt de klant zoveel mogelijk zelf te doen.
- De superspecialist: presenteert zich als de beste op het gebied van arbeidsrecht.
- De fabriek: kantoor doet met name het eenvoudiger werk, deels geautomatiseerd; focust op hoge volumes. Zorgen voor onderscheidend vermogen als kantoor is dus bittere noodzaak... én mogelijk.

Nynke Bakker en Dirk Giethoorn, Meesters in Marketing

BESPAREN DOOR GERICHT IN ICT TE INVESTEREN

Effectief ondernemen betekent voortdurend meten, evalueren en bijsturen. Ook voor een juridisch kantoor. De dringende noodzaak voor effectief ondernemen wordt op dit moment onder meer gevoeld door veranderende wet-

en regelgeving en digitalisering in de juridische markt. Hoe kan een kantoor zorgeloos blijven ondernemen en inspielen op deze ontwikkelingen? Het kantoor met een hel-

dere toekomstvisie zorgt dat zij digitalisering ook direct inzet om bij te dragen aan beter ondernemerschap. Dit stelt vanzelfsprekend eisen aan de ICT-omgeving. Ontzorging gaat namelijk verder dan zorgen dat alles werkt. De ICT-gerelateerde werkomgeving, waaronder software, apparatuur en communicatie, moet naad-

loos op elkaar aansluiten. Zo ook op de wensen van het kantoor en de gebruiker. Alleen dan zorgt ICT voor efficiëntie en effectiviteit. Oftewel: besparingen in tijd, geld en energie.

Een belangrijke eis is dat de leveranciers van de diverse oplossingen één taal spreken. Daarmee wordt voorkomen dat er geïnvesteerd wordt in toepassingen die niet nodig, inflexibel of niet op elkaar afgestemd zijn. De ICT-omgeving behoort tegenwoordig tot de kern van elke organisatie. Uitval van de ICT-omgeving legt een groot deel van de organisatie plat, met alle gevolgen van dien.

Iedere juridische organisatie moet bepalen wat er de komende jaren nodig is om haar langetermijndoelstellingen te realiseren. Gericht investeren in de juiste ICT-oplossingen levert dan ontzorging, efficiëntie en besparingen op.

Ben van Hengstum is partner bij de Lexsyn Groep.

(advertentie)

Bernard Poelman

Handgemaakte kwaliteits toga's sinds 1937

*Rep + Rep ± Rep + Rep ± Rep + Rep
↳ Rep ⊙ Rep ↳ Rep ⊙ Rep ↳ Rep ⊙
Rep + Rep ± Rep + Rep ± Rep + Rep*

Bernard Poelman, dé togamaker van juridisch Nederland.

Een toga van Poelman wordt gemaakt met zorg, en oog voor detail in ons eigen atelier.

Wij werken met lichtgewicht wollen stoffen, ademend, comfortabel en duurzaam.

Bel voor een afspraak en kom naar ons atelier om de persoonlijke behandeling te ervaren.

Bernard Poelman, Lange Poten 19, 2511 CM Den Haag, Telefoon 070 346 1742, info@bernard-poelman.nl